

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר

דעו כי הוי' הוא אלקים – ה'תשל"א

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש



בלתי מוגה

יוצא ליום ההילולא גי' תמוז, ה'תשע"א



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

בס"ד.

פתח דבר

לקראת יום הגדול והקדוש ג' תמוז, יום ההילולא השבעה-עשר של כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה דעו כי הוי' הוא אלקים גו' שנאמר לפני ארבעים שנה, בהתוועדות י"ב תמוז ה'תשל"א — הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מברק ליום ההילולא כ"ד טבת שנת הק"ן (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש — מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכינים עתה לדפוס) — ולחביבותא דמילתא בא גם צילום כתי"ק.

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר כ"ח סיון, ה'תשע"א (ופרצת),
יובל השבעים לבוא כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע לארה"ב
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2011 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5771 • 2011

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

בס"ד. יום ב' ב' בלק, י"ב תמוז, ה'תשל"א

(הנחה בלתי מוגה)

דעו כי הוי' הוא אלקים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו. ואיתא במאמר של בעל השמחה והגאולה (מי"ב תמוז לפני שלושים שנה²), שפסוק זה מבאר ג' ענינים. יחוד הוי' ואלקים (דעו כי הוי' הוא אלקים), הוא עשנו ולו אנחנו, ואנחנו כל ישראל הם עמו וצאן מרעיתו (שהרי תיבת אנחנו קאי הן על למעלה, ולו אנחנו, והן על למטה, אנחנו עמו וצאן מרעיתו), וכפי שיתבאר לקמן. וממשיך במאמר, שיש כאן ב' ענינים הפכיים³, כי, ענין הא', דעו כי הוי' הוא אלקים, הו"ע של ידיעה והבנה בעניני אלקות, וענין הב', הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו, הרי זה בנוגע לענין הנבראים.

(ב) **וכפרטיות** יותר, הנה ענין הא' הוא הידיעה וההבנה בעניני אלקות, שכללותם הם השמות הוי' ואלקים. שם הוי' הוא מלשון ה' הוה ויהי' כאחד⁴, שזהו היפך הטבע [ומזה מובן שאין זה בגילוי בעולם, אלא בהעלם. וזהו מ"ש⁵ וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו' ושמי הוי' לא נודעתי להם, וכפירוש רש"י, לא נכרתי להם במדת אמתית שלי, והיינו⁶, שאמיתית שם הוי' לא הי' אז באופן של ידיעה והשגה (דעו), ורק במ"ת (לאחרי יצי"מ) נעשה (אנכי) הוי' (באופן ד) אלקיך⁷, דכשם שבאלקיך ישנו ענין הידיעה, הנה כן הוא גם בהוי']. ושם אלקים פירושו בעל היכולת ובעל הכחות כולם (כמבואר בשו"ע או"ח בתחילתו⁸ בנוגע לפירוש המלות בברכות), ועד ששייך לומר אלקים בתור שם המושאל גם על בו"ד, כמו דיי"ן⁹, וכן בעל כח בכלל, כלשון הכתוב¹⁰ ואת אילי הארץ לקח, והיינו, ששם אלקים מורה על בחי'

(1) תהלים ק, ג.
 (2) סה"מ תש"א ע' 146 ואילך.
 (3) ראה סה"מ תש"א שם: "שתי פלוגות (יח, א).
 (4) חלוקות זמ"ז בתכלית".
 (5) זח"ג רנז, סע"ב (ברע"מ). פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיוה"א פ"ז (פב, א).
 (6) ראה תו"א וראו נו, א ואילך.
 (7) ראה תו"א יתרו סז, א. לקו"ת ר"פ ראה (יח, א).
 (8) או"ח ס"ה.
 (9) משפטים כא, ו ובמכילתא ופרש"י עה"פ. שם כב, ז"ח ובמפרשים עה"פ.
 (10) יחזקאל יז, יג.
 (5) וראו ו, ג.

האלקות כפי שנראה ע"י הכחות והפעולות שלו, וכמו שנסתר בטבע, שזהו שאלקים בגימטריא הטבע¹¹, והרי בגימטריא לא בא הענין בגלוי, כמבואר בשער היחוד והאמונה¹² שזהו רק חשבון האותיות כו' של הענין, שעם היותו בכוונה מכוונת ומדויקת, ולכן ניכר בזה תוכן הענין, מ"מ, הרי זה בהעלם והסתר גדול ביותר, ורק לפעמים יכולים לתפוס (כאפן זיך) מהגימטריא את הענין עצמו. וכן הוא גם בגימטריא דשם אלקים, הטבע, שענין האלקות (אלקים) הוא בו באופן של העלם. וזהו גם הפירוש דטבע, מלשון טבעו בארץ שערי¹³, והיינו, כמו טביעה במים¹⁴, שגם אז ישנו הענין בכל מציאותו, אבל מה שרואים הרי זה רק מים, וכן הוא בענין (אלקים בגימטריא) הטבע, שהאלקות הוא באופן של טביעה (דערטרונקען) והעלם, ועד שאפשר לטעות ולומר שעולם כמנהגו נוהג¹⁵, דכיון שענין הטבע הוא מה שהטביע הקב"ה בעולמו חוקות שמים וארץ¹⁶, יכולה להיות קס"ד שזהו חוק של העולם (מנהגו של עולם) מצד עצמו. ועז"נ כי הוי' הוא אלקים, היינו, שב' הענינים באלקות הם כולא חד, וענין זה צ"ל באופן של ידיעה (דעו), ולא רק באופן של אמונה.

וענין הב', הוא עשנו וגו', הוא בנוגע לנבראים, שיש בהם כמה דרגות, כפי שאומרים¹⁷ אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה. וכמו"כ ישנם לשונות אלו בכללות ענין בריאת כל העולם כולו, שההתחלה היא בראשית ברא¹⁸, כמ"ש הרמב"ן¹⁸ שהלשון ברא מורה על ההתהוות מאין ליש, ואח"כ נאמר¹⁹ ויצר גו', יצירה, ועד לענין העשי²⁰. וכן הוא גם בכללות העולמות, שהם עולם הבריאה, עולם היצירה ועולם העשי, בראתו יצרתיו אף עשיתיו²¹. ומ"ש (הוא) עשנו (לשון עשי דוקא), קאי על דרגא הכי תחתונה, ועז"נ הוא (עשנו), לשון נסתר, דקאי על בחי' האלקות שבאופן של העלם והסתר, שזהו למעלה אפילו מהוי', ששייך לגילוי, שהרי עם היותו למעלה מהטבע, הרי הוא בגדר הי' הוה ויהי', ואילו הוא, לשון נסתר (שלמעלה מגילוי), ה"ז למעלה מהוי', ועאכו"כ

11) פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"ב. ראשית חכמה שער התשובה פ"ד ד"ה והמרגיל (קכא, ב). של"ה פט, א. קפט, א. שח, ב. תניא שעהיזה"א רפ"ו. לקו"ת פ' ראה כב, סע"ב ואילך.
 12) פ"ז. פי"ב.
 13) איכה ב, ט.
 14) ראה סה"מ תרע"ח ע' פט. תרפ"ט ע'
 15) תרח"ץ ע' קסו ואילך.
 16) ראה ע"ז נד, ב.
 17) ראה ויק"ר פל"ה, ד.
 18) "אלקי נשמה" בברכת השחר.
 19) בראשית א, א.
 20) שם ב, יט.
 21) שם, ד.
 22) ישע"י מג, ז.

למעלה מאלקים. ופירוש הוא עשנו, שדוקא מבחי' הוא בא הענין דעשנו, שזוהי הדרגא הכי תחתונה בין ג' הענינים דבראתיו יצרתיו ועשיתיו כפי שהם בכל ענין, וכפי שהם בכללות עולמות בי"ע עד העולם התחתון, עולם העשי', ואעפ"כ, הרי זה קשור דוקא עם בחי' הוא שלמעלה מהוי'. וממשיך בכתוב, ולו אנחנו, שיש בזה ב' פירושים, בהתאם להחילוק בין הקרי לכתוב, הכתיב לא באלף, והקרי לו בוא"ו²², כדאייתא במד"ר פ' ויחי²³, הוא עשנו ולא אנחנו בראנו את נפשותנו, לא כפרעה שאמר²⁴ לי יאורי ואני עשיתי, שזהו לפי הכתיב (ולא). ופירוש נוסף לפי הקריא (ולו), ולו אנחנו משלימים את נפשותינו, שזהו"ע העבודה באופן של מסירות נפש (משלימים ומוסרים נפשותינו²⁵), שעי"ז נעשית שלימות הנפש (כפי' הב' במשלימים את נפשותינו, מלשון שלימות). ומסיים, עמו וצאן מרעיתו, שקאי על הקשר של בני"ע עם הקב"ה, שבני"ע נקראים בשם עם, אלא שזהו עמו, ונקראים בשם צאן, אלא שזהו צאן מרעיתו. והרי כל הפרטים הנ"ל בענין הב' הם בנוגע לנבראים, שרשם ומקורם, אופן חיותם וקיומם ואופן עבודתם (ולא כמו ענין הא', הוי' הוא האלקים, שהם עניני אלקות).

ג) אך צריך להבין פרטי הדברים בזה, החל מהשייכות של הפסוק דעו כי הוי' הוא האלקים וגו' להתחלת המזמור, מזמור לתודה, שזוהי הודעה כללית שכל הענינים שבאים לאחרי תיבות אלו הם ענין של שירה (מזמור) הקשורה עם הודאה [ולאח"ז באים כל פרטי הענינים, הריעו להוי' כל הארץ וגו', עד לאמונתו שבסיום המזמור], הנה לא זו בלבד שצריך להבין השייכות שבדבר, אלא עוד זאת, שדעו כי הוי' הוא אלקים גו' הוא בסתירה לכאורה למזמור לתודה, שהו"ע ההודאה, שהרי הודאה (תודה) וידיעה (דעו) הם שני ענינים שונים לגמרי, ועד שהם ענינים סותרים, כי, כללות ענין ההודאה, מודים אנחנו לך²⁶, מורה שאין הדבר מתקבל בשכלו ואעפ"כ ה"ה מודה²⁷, וכמו הלשון מודים חכמים לר"מ²⁸, ששייך דוקא בענין שדעתם שלא באופן כזה, כי, אם גם סברתם ודעתם נעשית כן, הרי אין החכמים מודים לר"מ, כיון שזוהי גם הסברא

(22) זח"א קכ, ב. וראה גם תו"א לך לך יא, ד. תו"ח שם פח, ג ואילך.
 (23) פ"ק, א.
 (24) יחזקאל כט, ג.
 (25) יפה תואר לב"ר שם.
 (26) נוסח ברכת מודים בתפלת העמידה.
 (27) ראה ד"ה מזמור לתודה בסידור עם דא"ח מד, ב ואילך. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתקעו ואילך.
 (28) ב"ק כט, רע"א. וראה לקו"ת דברים א, א. מקומות שצויינו בהערה הקודמת.

שלהם. ואעפ"כ נאמר כאן מזמור לתודה, שהו"ע ההודאה, ולאח"ז נאמר דעו כי הוי' הוא האלקים, באופן של ידיעה דוקא.

גם צריך להבין בפסוק דעו כי הוי' הוא אלקים עצמו, דלכאורה, הרי הוי' ואלקים הם ענינים שרחוקים זמ"ז בתכלית, וכמשנת"ל (ס"ב) שהוי' הוא מלשון הי' הוה ויהי' כאחד, שזהו היפך הטבע, שהרי טבע מיוסד על זמן (ומקום), וכל מציאות הזמן היא כאשר ההוה הוא בפני עצמו, הי' (עבר) בפ"ע, ויהי' (עתיד) בפ"ע, ואילו הענין דהי' הוה ויהי' כאחד, היינו, שזהו ענין שבגדר הזמן, הי' הוה ויהי', ואעפ"כ הרי הם כאחד, הרי זה היפך כל ענין התהוות הזמן. ואילו אלקים הוא לשון רבים²⁹, וקשור עם כח ויכולת, ועד ששייך לומר גם על אילי הארץ ודיינים, והיינו, שזהו כפי שאלקות הוא בהעלם, ועד לאופן של טביעה כו'. ואעפ"כ נאמר כי הוי' הוא אלקים, ועד שענין זה צ"ל אצל בני"י לא רק באופן של אמונה, אלא דעו כי הוי' הוא האלקים, שנמשך אצלם ע"י חכמה והבנה, עד שבא בידיעה אמיתית.

גם צריך להבין מ"ש הוא עשנו ולו אנחנו, דלכאורה יש גם בזה סתירה, דכיון שנאמר הוא, דקאי על בחי' שלמעלה גם מהוי' (הי' הוה ויהי' כאחד), ועאכו"כ למעלה מאלקים, א"כ, מהי השייכות והקשר עם עשנו (הוא עשנו), שזוהי הדרגא הכי תחתונה בהשתלשלות העולמות בי"ע בכלל, וכן בענין דאתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה (ע"י בחי' העשי') שבכאו"א, שדוקא בחי' העשי' (עשנו) נלקחת מבחי' הוא.

וגם צריך להבין מ"ש עמו וצאן מרעיתו, דלכאורה, הרי כוונת הכתוב להדגיש את החביבות של בני"י, שנמצאים במעמד ומצב שמודים להקב"ה (מזמור לתודה) על כל הענינים, ובפרט על עניני נסים, כמו הארבעה שחייבים להודות על הנסים שנעשו להם³⁰ (וכנוסח הברכה הגומל לחייבים טובות שגמלני טובי³¹), וא"כ, למה נקראו בני"י כאן בשם עמו, שזהו שם שמורה על היפך המעלה³², וכידוע³³ (גם ע"פ פירוש הפשוט של הכתובים) שהעילוי היותר גדול אצל בני"י הוא כשנקראים בשם ישורון, כמ"ש³⁴ ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם גו', ולאח"ז

(29) ראה פרש"י וירא כ, יג. וישלח לה, ז. (31) רמב"ם הל' ברכות פ"י ה"ח. טור יהושע כד, יט. בחיי בראשית א, א. ויצא כח, יב. (32) ראה במדב"ר פ"כ, כג. (33) ראה לקו"ת נצבים מה, א. (30) ברכות נד, ב. וש"נ. (34) ברכה לג, ה.

בא השם ישראל, ולאח"ז השם יעקב (יעקב עבדי³⁵), ורק לאח"ז בא השם עם, כמבואר בשער היחוד והאמונה³⁶ בענין אין מלך בלא עם³⁷, שפי' עם הוא מלשון עוממות, שהם דברים נפרדים כו'. ואעפ"כ, הנה לאחר שהכתוב מתחיל מזמור לתודה, שמודה להקב"ה על הנס שנעשה לו, ממשיך הכתוב וקוראו בשם עמו דוקא, ולא בשם המעלה, ישורון, ואפילו לא ישראל, ואפילו לא יעקב. ויתירה מזה, שמסיים בכתוב וצאן מרעיתו, כמ"ש³⁸ ואתן צאני צאן מרעיתי, שזהו בחי' זרע בהמה³⁹ שלמטה מזרע אדם³⁹, ולמטה יותר משם עם, שלמרות היותם דברים נפרדים וזרים ורחוקים ממעלת המלך, הרי הם עכ"פ בגדר המלך, ולכן מבואר בכ"מ⁴⁰ שאע"פ שענין המלוכה אינו שייך על בנים ושרים⁴¹ (בלבד), אלא על עם דוקא, מ"מ, הרי זה צ"ל עם שגם הם אדם כמותו, משא"כ על בהמות (צאן מרעיתו) לא שייך ענין המלוכה. ואילו בפסוק זה נאמר (לא רק עמו, שלכאורה אין בהם המעלה דישראל, ישראל ויעקב, אלא גם) צאן מרעיתו.

ד) **והביאור** בדבר (עכ"פ בקיצור) ע"פ האמור לעיל שמזמור לתודה קשור עם הארבעה שחייבים להודות על הנס שנעשה להם (שגמלני טוב). והענין בזה, דהנה, נס הוא מלשון הרמה²⁷, כמו ארים נסי⁴², נס על ההרים⁴³, והיינו, שההנהגה עמו היא באופן של הרמה, למעלה מהנהגה טבעית שהיא ההנהגה הרגילה, כיון שזהו"ע של הנהגה נסית. והנה, ענין הנס נעשה עי"ז שהאלקות הוא בגלוי, וכמבואר בשער היחוד והאמונה⁴⁴ בפירוש מארז"ל⁴⁵ בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים, שזהו"ע התגלות אלקות ע"י אותות ומופתים, שזוהי המשכה משם הוי' ולמעלה יותר, שהיא באופן של הרמה, למעלה מההנהגה שמצד שם אלקים, ועד למעלה גם מההנהגה שמצד שם הוי'. והנה, מצד הענין דמזמור לתודה, היינו, שמתנהגים עמו מלמעלה באופן של הנהגה נסית, אותות ומופתים, בגלוי, הרי זה פועל אצל רואה הנס שמברך ברכה מיוחדת [והיינו, שנוסף לכך שבשעה שנעשה לו נס צריך לברך ברכת

(35) ישע"י מד, א.	(40) רד"ה אדון עולם תש"ג. ועוד.
(36) רפ"ז.	(41) שעהייה"א שם.
(37) בחיי וישב לח, ל. ריש פרשתנו (בלק).	(42) ישע"י מט, כב.
ועוד.	(43) סהמ"צ להצ"צ עג, א — ע"פ ישע"י
(38) יחזקאל לד, לא.	ל, יז.
(39) ירמי' לא, כו. וראה תו"א ר"פ משפטים.	(44) רפ"ה.
ובכ"מ.	(45) ראה פרש"י ר"פ בראשית.

הגומל, הנה גם לאח"ז, כשרואה את המקום שנעשה לו נס, צריך לברך שעשה לי נס במקום הזה, ולא רק הוא בעצמו, אלא גם בן שרואה מקום שנעשה בו נס לאביו, וכן תלמיד שרואה מקום שנעשה בו נס לרבו, ועאכו"כ נס שנעשה לרבים⁴⁶, שזהו"ע של ברכה והמשכה משם הוי', ועד לתוספת חידוש בשם הוי'. וענין זה פועל אצלו, שאע"פ שמצד עצמו לא מתקבל בשכלו שאפשר לומר שהוי' הוא האלקים, הנה מצד זה שהערו עליו רוח ממרום⁴⁷ ע"י ההנהגה מלמעלה באופן של נס גלוי, שזוהי הנהגה המורמת מההנהגה הטבעית והרגילה, נעשית הרמה גם בעבודתו בכלל, ובהבנה והשגה שלו, שהענין דהוי' הוא אלקים (שהי' אצלו תחילה רק מצד אמונה) נעשה אצלו באופן של ידיעה, דעו כי הוי' הוא האלקים.

(ה) **והנה** ידיעת היחוד דהוי' ואלקים באה בשני אופנים⁴⁸. אופן הא' הוא, שכאשר מתבונן בשם אלקים שהו"ע הטבע, אזי מגיע למסקנא, שכיון שבטבע גופא ראה נס, שזהו שידוד הטבע, הרי בהכרח לומר שענין הטבע הוא כדי שלאח"ז יהי' ענין הגילוי כו'. וע"ד המבואר בנוגע לכללות ענין שם אלקים שמורה על גבורה וצמצום, שאין זה צמצום לשם צמצום, אלא הצמצום הוא כדי שלאח"ז יוכל להיות הגילוי כדבעי. דהנה כתיב⁴⁹ כי שמש ומגן הוי' אלקים, שהמגן הוא נרתק לשמש להגן שיוכלו הבריות לסבלו, ובלי המגן ונרתק לא יוכל להיות להם קיום, מפני תוקף אור וחום השמש. וכן הוא גם בהשמות הוי' ואלקים, שאם שם הוי' הי' בגילוי, לא הי' מציאות לעולמות כפי שהם במציאותם בהתחלקות דזמן ומקום, ורק כאשר בראשית ברא (ע"י שם) אלקים¹⁸, שהו"ע של מגן ונרתק, הרי זה מעלים על האלקות שלא יהי' בגילוי כ"כ, ואז יכולה להיות מציאות גשמיות העולם, ועד שיש נתינת מקום לענין של טעות כו', כמארז"ל⁵⁰ עה"פ נעשה אדם⁵¹ לשון רבים, כתוב והרוצה לטעות יטעה, שזהו בגלל שלפנ"ז ישנו הענין דבראשית ברא אלקים, לשון רבים²⁹. אמנם, הכוונה בזה היא כדי שלאח"ז יהי' ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים²⁰, והיינו, שיהי' הענין דשאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה⁵², מי אלה הם אותיות אלקים⁵³, אבל כאשר ישנו הענין דשאו

46) טושו"ע או"ח סרי"ח.

47) ע"פ לשון הכתוב — ישעי' לב, טו.

48) סה"מ תש"א שם.

49) תהלים פד, יב. וראה תניא שעהיוה"א

50) ב"ר פ"ח, ח.

51) בראשית א, כו.

52) ישעי' מ, כו.

53) ראה לקו"ת במדבר ה, ד, ו, ד.

גוי' וראו, שמעיין (ער קוקט זיך אַיין) ומתבונן בענין מי אלה, אותיות אלקים, אזי רואה מי ברא אלה, שאף שההתהוות בגלוי היא משם אלקים, הרי זה באופן שיש בזה הענין דעשות הוי' אלקים ארץ ושמים, היינו, שההתהוות היא מצד המהוה שהוא הוי', לשון מהוה⁵⁴. וזהו אופן הא' בידיעת היחוד דהוי' ואלקים, שהם כולא חד, כיון ששם אלקים הוא כמו שם הוי', לפי שענין הצמצום (אלקים) הוא כדי שלאח"ז יוכל להיות האור בגילוי באופן שיוכל להתקבל, שזהו ע"י המגן והנרתק דוקא. ואופן הב' הוא, שגם שם הוי' עצמו הוא כמו שם אלקים, היינו, שהמשכת האור היא מלכתחילה באופן ששייך שיהי' עליו מגן ונרתק, ולא באופן שהמגן ונרתק לא יוכל להגביל את האור, שזהו מה שגם שם הוי' הוא בד' אותיות, אף שכללות ענין האותיות, שמורה על הגבלה וצמצום, שייך לשם אלקים⁵⁵. וכללות הענין בזה, שהוי' הו"ע האורות ואלקים הו"ע הכלים⁵⁶, והרי אורות וכלים צריכים להיות זה לפי אופן זה, היינו, שהאור צ"ל באופן שהכלי יוכל להגבילו, והכלי צ"ל באופן שיוכל לקבל את האור.

1) **וממשיך** בכתוב, הוא עשנו, והיינו, שמצד הענין דמזמור לתודה על ההנהגה שמתנהגים עמו מלמעלה באופן נסי, שפועלת אצלו הרמה בעבודתו וגם בהבנה והשגה שלו, והיינו, שרואה שלמרות שנשמתו ירדה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא⁵⁷, ומלובשת בגוף ונה"ב, שרוח הבהמה היא היורדת למטה⁵⁸, מ"מ, יכול להגיע למעמד ומצב שהענין דהוי' הוא האלקים יהי' אצלו (לא רק באופן של אמונה, אלא גם) באופן של הבנה והשגה בשכלו, ועד שיוכל להסבירו להשכל של נפשו הבהמית הקשורה עם הגוף, הנה מזה בא לידי החלטה שהוא עשנו.

והענין בזה, דהנה, ענין העשי' אצלו (עשנו) הוא כפי שהנשמה נמצאת כבר בגוף וקשורה עם הגוף, שזוהי ירידה גדולה ביותר. וכמבואר בכ"מ בארוכה שהנשמה קודם שירדה למטה הוי' קיימא בדיוקנא קמי' מלכא קדישא⁵⁹, וכלשון הכתוב⁶⁰ חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, היינו, שקודם הירידה למטה נמצאת הנשמה במעמד ומצב

(54) שעהיזיה"א שבהערה 49. וראה גם
זהו ופרדס שבהערה 4.
(55) ראה גם סה"מ תרנ"ז ע' פו.
(56) ראה תו"א יתרו סט, ד. לקו"ת פרשתנו
(בלק עג, ב).
(57) ע"פ ל' חז"ל — חגיגה ה, ב.
(58) קהלת ג, כא.
(59) ראה זח"ג קד, ב. זח"א צ, סע"ב. רכז,
ב. רלג, ב. זח"ב צו, ב. זח"ג סא, ב. וראה
סה"מ תרצ"ו ע' 62.
(60) מלכים"א יז, א.

של עמידה (עמדת), לשון ביטול⁶¹, שעומדת בביטול תמידי לפני הוי' אלקי ישראל. ואילו בירידת הנשמה למטה, יש צורך ביגיעה עצומה והשתדלות ועבודה גדולה עד שיונח בשכלו ויבוא לידי הכרה שיש בעה"ב לכירה זו⁶², ועד שיש צורך ביגיעה גדולה יותר כדי לבוא למעמד ומצב דעמדותי, באופן של ביטול. וזהו הטעם שסדר התפלה אינו באופן שמתחילים מיד בתפלת העמידה, שהו"ע הביטול כעבדא קמי מרי⁶³, אלא ישנה אריכות ההתבוננות לפני⁶⁴, החל מהענין דהודו שזהו לשון של הודאה בעלמא⁶⁵, ולאח"ז פסוקי דזמרה, ברכות ק"ש וק"ש, ורק לאח"ז יכול להגיע לראשו מגיע השמימה⁶⁶, שזהו"ע העמידה בשמו"ע, שזהו הביטול דאשר עמדותי לפניו, לפני הוי' אלקי ישראל. ועז"נ הוא עשנו, שהאפשרות לפעול בהתחתון למטה מטה ביותר, בחי' עשנו, שזהו כפי שהנשמה נמצאת בגוף, ששייך ונמצא בעולם העשי', הרי זה מצד בחי' הוא, שלמעלה מהוי' ואלקים, ולכן יכול לאחד ולייחד הוי' ואלקים, שיונח בשכלו (דעו), ועד שיוכל להסביר גם להשכל דנה"ב, שהוי' הוא האלקים.

ומזה נמשך גם בעבודה, שבא לידי הכרה, וגם באופן שמונח אצלו בשכל בהבנה והסברה (דעו), שהוא עשנו ולא אנחנו בראנו את נפשותינו (לא כפרעה שאמר לי יאורי ואני עשיתיני), שפירוש זה הוא לפי הכתיב באל"ף, שהוא למעלה מהקרי בוא"ו (כידוע⁶⁷ שהכתיב מורה על פנימיות הענינים שזהו באופן נעלה יותר מכמו שבאים בגילוי, כפי שאני נקרא⁶⁸), שהרי אל"ף הוא ר"ת אנכי, אלופו של עולם, ועד שקאי על בחי' הכתר (כמבואר בקבלה)⁶⁹. ואף שכללות בריאת העולמות בששת ימי בראשית היא מבחי' ז"א (זעיר אנפין)⁷⁰, שזהו"ע ימי הבנין, מ"מ, יש בזה גם הבחי' דאל"ף, שקאי על אריך אנפין⁷¹. וע"ד משנת"ל (ס"ב) בפירוש הוא עשנו, שבחי' הוא, שלמעלה מהוי' ועאכו"כ למעלה מאלקים, נמשך עד לעשי' (עשנו), והרי ההמשכה בעשי' היא ע"י ולו" בוא"ו, כי אות ו' מורה על המשכה בכלל⁷², ובפרטיות הרי זה מורה על

68 ראה ספר הערכים חב"ד ערך אותיות אלף ס"ד. וש"נ.

69 ראה זח"ג צד, ריש ע"ב ובהגהות מהרח"ו שם.

70 ראה גם תו"ח שבהערה 22 (פח, ד).
71 ראה תניא אגה"ת פ"ד (צד, ב). לקו"ת נשא כג, ב. מטות פה, ריש ע"ד. ובכ"מ.

61 ראה תו"א וישב כט, ב.

62 ראה ב"ר רפל"ט.

63 שבת יו"ד, רע"א.

64 ראה לקו"ת שמע"צ פג, א.

65 ויצא כח, יב. זהר ח"א רסו, ב. ח"ג

שו, ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).

66 ראה תניא אגה"ק סי"ט (קכח, א).

67 לשון חז"ל — פסחים נ, א.

בחי' ז"א, שזהו"ע ימי בראשית וימי הבנין. ועוד זאת, שכיון שלא אנחנו בראנו את נפשותינו, לכן נעשית העבודה באופן של אנחנו משלימים את נפשותינו, והיינו, שהעבודה היא באופן של שלימות, ועד שבא לתכלית העבודה דמשלימים את נפשותינו, שהו"ע המס"נ.

ז) **ומסיים** בכתוב (ולו אנחנו) עמו וצאן מרעיתו. והענין בזה, דהנה ידוע שכל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר⁷², וזהו שענין הדירה לו ית' שנתאוה הקב"ה היא בתחתונים דוקא⁷³, כמבואר בתניא⁷⁴, שעולמות העליונים, הרי להם ירידה מאור פניו ית', ואילו ענין העלי', שנעשית דירה לו ית', היא דוקא בתחתונים, בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה הימנו, שלכן יש צורך בהירידה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא דוקא. וזהו שבנ"י נקראים כאן בשם עמו, עם מלשון עוממות, שהו"ע של פירוד, שענין הפירוד באופן גלוי הוא דוקא בעולם העשי' (אף שכללות הענין דמשם יפרד⁷⁵ קאי על עולמות ב"ע⁷⁶), שהקליפות גוברים בו כו' (כמבואר בע"ח⁷⁷ והובא בכ"מ בתניא⁷⁸), ומ"מ, כיון שהוא עשנו, הרי זה פועל שגם שם נקראים בשם עמו, עם שלו, של בחי' הוא (עשנו). ויתירה מזה, שהפעולה היא לא רק בנפשו האלקית, זרע אדם שבו, אלא הפעולה היא גם בנפשו הבהמית, זרע בהמה, צאן [ועד שפועל גם בחלקו בעולם, בהניצוצות שנמצאים בשדה שאינו מקום ישוב אדם], להיות צאן מרעיתו, של בחי' הוא (עשנו).

ח) **וכ"ז** נעשה ע"י הנתינת כח מהענין דמזמור לתודה, שזהו שהנהגה עמו מלמעלה היא באופן של שידוד הטבע, למעלה מבחי' האלקות כפי שבאה בפנימיות ובהתלבשות בעולם, שזהו ענין הנס. וכנראה במוחש, שראיית הנס פועלת הרמה לא רק באמונתו, אלא גם בכל כחות נפשו (באופן כללי עכ"פ, ואח"כ הנה ע"י העבודה ה"ה ממשיך זאת בכל הפרטים שבדבר), החל מענין ההבנה וההשגה, דעו כי הוי' הוא האלקים, ועד שהידיעה שלו באלקות היא למעלה מהענין דהוי' הוא אלקים, כיון שנמשך בידיעתו (דעו) שגם בחי' הוא קשור עם עשנו.

72) ראה בארוכה שערי אורה שער הפורים
 ד"ה יביאו לבוש מלכות פי"ב ואילך. פל"ב ואילך. ועוד.
 73) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.
 ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. ובכ"מ.
 74) רפל"ו.
 75) בראשית ב, י.
 76) ראה תו"א בראשית ו, ב. לקו"ת צו יז, ג ואילך.
 77) שער מב (שער דרושי אבי"ע) ספ"ד.
 78) ספ"ו. פכ"ד.

ועד שעבודתו נעשית למעלה מכחות פנימיים שלו, ולמעלה מכחותיו בכלל, שזוהי העבודה דמס"ג, ולו אנחנו משלימים את נפשותינו. ואז הנה למרות שנמצא בבירא עמיקתא, הרי דוקא ירידה זו היא צורך עלי', והיינו, שהענינים שבבירא עמיקתא גופא פועלים בו עלי', ועד לעלי' שלא בערך. ובכללות הרי זה הענין דאתהפכא, והיינו, שמהענינים של בירא עמיקתא שהם בבחי' חשך לגמרי, נעשה הענין דאתהפכא חשוכא לנהורא⁷⁹, וכיון שיתרון האור מתוך החשך⁸⁰, הנה דוקא מצד זה שהחושך הוא כפול ומכופל, נעשה אור גדול ביותר.

ט) **ויש** לקשר זה עם מ"ש (במזמור של בעל השמחה והגאולה שמתחילים לאמרו מי"ב תמוז בשנה זו⁸¹) מזמור שיר ליום השבת⁸², ואיתא בילקוט⁸³ ליום השבת שמשבית מזיקין מן העולם שלא יזיקו, וכמ"ש⁸⁴ וגר זאב עם כבש. וע"ד הפירושו⁸⁵ במ"ש⁸⁵ והשבתי חי' רעה [לא רק כדעת ר' יהודה, שמעבירים מן העולם, אלא כדעת ר' שמעון], משביתן שלא יזיקו, וכן הוא אומר מזמור שיר ליום השבת, למשבית מזיקין מן העולם שלא יזיקו, וכן הוא אומר וגר זאב עם כבש וגו', והיינו, שתהי' המציאות שלהם, אלא שלא ירעו ולא ישחיתו⁸⁶, וארי' כבקר יאכל תבן⁸⁷, ועד שנער קטן נוהג במ"ש⁸⁴, והיינו, שישתמשו בהם באופן שיהיו משרתים להאדם, שזהו כללות הענין דאתהפכא חשוכא לנהורא⁷⁹, כמבואר ברשימות הצ"צ⁸⁸ על הפסוק מזמור שיר ליום השבת. ומוסיף לבאר, שגם עכשיו ישנו ענין האתהפכא ביום השבת, כי הנה בשבת צריך האדם להתענג במאכל, ולכאורה, הלא המאכל מגשם האדם, שזהו גם באכילה בכלל, ועאכו"כ אכילת בשר שמן ויין ישן (ולכן עם הארץ אסור לאכול בשר⁸⁹). אך הענין הוא, שההגשמה שע"י המאכל היא רק ביום חול, אבל ביום השבת נעשה הענין דאתהפכא, שלא זו בלבד שיש היתר לאכול בשר, אפילו בשר שמן ויין ישן, ואין זה מגשם, אלא אדרבה, שנעשה מזה מצוה, מצוה לענגו⁹⁰, שנעשה ענין של עונג שבת. אמנם,

(79) ראה זח"א ד, א.

(80) קהלת ב, יג.

(81) ע"פ המנהג לומר הקאפיטל תהלים

המתאים למספר שנותיו (ראה סה"מ י"א ניסן

ח"א ע' 1 ואילך. וש"נ).

(82) תהלים צב, א.

(83) יל"ש בחוקותי רמז תרעב — מתו"כ

שם (כו, 1).

(84) ישע"י יא, ו.

(85) בחוקותי שם.

(86) ישע"י שם, ט.

(87) שם, ז.

(88) יהל אור ע' שכח; ס"ע תרל ואילך.

(89) פסחים מט, ב.

(90) רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"די. שו"ע

אדה"ז או"ח סרמ"ב ס"ב.

ענין האתהפכא עכשיו (ביום השבת) הוא רק בענינים של קליפת נוגה, עניני היתר, בשר שמן ויין ישן, אבל לעת"ל יהי' הענין דאתהפכא גם בנוגע למזיקין, ששרשם ומקורם מג' קליפות הטמאות לגמרי, שלא ירעו ולא ישחיתו, ואדרבה, נער קטן נוהג בם, שזהו"ע דאתהפכא חשוכא לנהורא.

ולהעיר שמעין זה הוא גם בענין האותות ומופתים שהיו אצל בעל השמחה והגאולה, שהפה שאסר כו'⁹¹, שאלו שעשו את ענין המאסר, הנה דוקא הם, בהיותם בתקפם, גזרו להפוך את המצב הקודם, שיהי' ענין השחרור והגאולה, ועד שלאח"ז נעשה לכל בני"י אור במושבותם⁹² בגלוי, שנתוסף ענין של יו"ט בישראל, וענין של התוועדות מתוך התחזקות בלימוד התורה וקיום מצוותי', בהידור ובאור וחיות נוספים.

וממשיך בכתוב (לאחרי מזמור שיר ליום השבת) טוב להודות גו', שהו"ע ההודאה, וכמבואר בסידור⁹³, שהמזמור הזה הוא ענין ושרש א' עם מזמור לתודה. וכללות הענין בזה, שכאשר ההנהגה היא באופן נסי, הרמה מאופן הרגיל והטבעי, הנה ההתחלה בזה היא באופן שיכול רק להודות בזה, אבל ההודאה גופא מהוה נתינת כח שתהי' לו תוספת הבנה והשגה, שזהו"ע דעו כי הוי' הוא אלקים, ועד שכל אחד יכיר שהוא עשנו, ולא אנחנו בראנו את נפשותינו, ובמילא הרי זה פועל אצלו הענין שלו אנחנו משלימים את נפשותינו, שהו"ע העבודה מתוך מס"נ והרצון (אבל מתוך הרחבה והרוחה, ללא גזירות ח"ו, כיון שכבר נתבטלו כו'), ולאח"ז נעשה הענין דאנחנו עמו, שכל אחד ואחת מישראל מקבל עול מלכותו ית', שהרי אין מלך בלא עם, וברוב עם הדרת מלך⁹⁴ [שזהו היפך ענינו של בלעם, בלא עם⁹⁵, כפי שמבאר הצ"צ⁹⁶ שעמד נגד הענין דברוב עם (שעי"ז נעשה) הדרת מלך, ורצה שיהי' בקצה ההפכי כו']. וענין זה פועלים הן בנוגע לנפש האלקית, והן בנוגע לנפש הבהמית, שהו"ע צאן מרעיתו, ששניהם יחד, עמו וצאן מרעיתו, אחריו נרוצה⁹⁷, לשון רבים.

ולכל בני ישראל יהי' אור ברוחניות ובגשמיות".

93) עם דא"ח — קפח, ג ואילך.

94) משלי יד, כח.

95) ראה סנהדרין קה, א.

96) אוה"ת ריש פרשתנו (בלק) ע' תצט.

97) שה"ש א, ד. וראה לקו"ת ויקרא ב, ג

ואילך. ובכ"מ.

91) ראה גם יהל אור שם: "והוא ע"ד שהי' כפורים שהפה שאמר כו' הוא שאמר כו'".

92) ע"פ לשון הכתוב — בא י, כג. ולהעיר מסיום שיחת ג' תמוז תרפ"ז (לפני נסיעתו לעיר מקלטו, קאסטראמא — ספר השיחות תרפ"ז ע' 170): "עס וועט מקיימ ווערן כו'".

(י) **וכ"ז** נעשה ע"י הענין דמזמור לתודה, שמודים על הנסים שעושה הקב"ה (גם כאשר אין בעל הנס מכיר בנסו⁹⁸, כמ"ש⁹⁹ לעושה נפלאות לבדו). ועד שע"ז ממשיכים את הנס העיקרי, שזוהי הגאולה האמיתית והשלימה, ע"י הקדמת גאולה פרטית¹⁰⁰, ועאכו"כ גאולה של נשמה כללית, וכדברי¹⁰¹ בעל השמחה והגאולה שהנצחון לא הי' ענין פרטי שלו, אלא זהו הנצחון של כל השיטה ונצחון התורה ומצוותי', כפי שנמשך באופן גלוי ונסי, ובהתלבשות בטבע, ובטוב הנראה והנגלה. וענין זה נעשה הכנה קרובה לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש, שגם אז יהי' הענין דמזמור לתודה, כמארז"ל¹⁰² לעתיד לבוא כל הקרבנות בטלים וקרבן תודה אינו בטל. ואז יקויים גם מ"ש בהמשך הכתוב, הריעו להוי' כל הארץ, כדאיתא במד"ר בפ' תבוא¹⁰³ שכל הארץ קאי הן על ישראל והן על אומות העולם, שהרי לעת"ל כתיב¹⁰⁴ לעבדו כולם שכם אחד. ומ"מ תהי' אצל בני" דוקא ההכרה והידיעה (דעו) כי הוי' הוא אלקים, שהרי אומות העולם שייכים רק לשם אלקים¹⁰⁵, שמשם היא יניקתם, משא"כ בני" שעליהם נאמר¹⁰⁶ חלק הוי' עמו, שם הוי' דוקא. ואז יראו בגלוי שהוא עשנו, שזהו כללות ענין ההתהוות מאין ליש (ע"י העצמות¹⁰⁷), ועאכו"כ בנוגע לבני" שיש בהם המשכת העצמות. ויהי' גם הענין דלו אנחנו, ויומשך גם בעמו וצאן מרעיתו, בקרוב ממש בביאת משיח צדקנו, דוד עבדי נשיא להם לעולם¹⁰⁸.

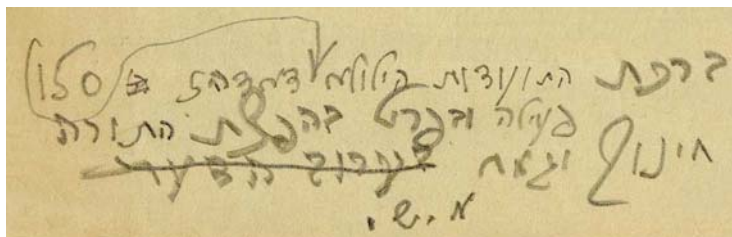


<p>(98) נדה לא, א. וראה זהר פרשתנו (בלק) ר, ב. (99) תהלים עב, יח. (100) ראה גם תניא אגה"ק ס"ד. (101) אגרות-קודש שלו ח"ב ע' פ. וש"נ. (102) ויק"ר פ"ט, ז. ספכ"ז. (103) דב"ר פ"ז, ז (הובא ביהל אור ע' ע"ב). (104) יחזקאל לז, כה.</p>	<p>(104) צפני' ג, ט. (105) ראה תו"א מא, סע"ד ואילך. מב, סע"ד ואילך. קט, ד. ובכ"מ. (106) האזינו לב, ט. וראה תניא אגה"ת פ"ד. (107) ראה תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב). (108) יחזקאל לז, כה.</p>
---	--

ב"ה. נוסח המברק שהואיל כ"ק ארמו"ר שליט"א
 לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל
 לקראת כ"ד טבת, ה'תשכ"ג

ברכת התועדות הילולא 150 דאדה"ז פעילה ובפרט בהפצת התורה
 חינוך וגמ"ח

מנחם שניאורסאהן



צילום כתי"ק של המברק

DOMESTIC SERVICE Check the class of service desired, otherwise this message will be sent as a fast telegram.		WESTERN UNION TELEGRAM W. P. MARSHALL, PRESIDENT		INTERNATIONAL SERVICE Check the class of service desired, otherwise the message will be sent at the full rate.	
TELEGRAM				FULL RATE	
DAY LETTER				LETTER TELEGRAM	
NIGHT LETTER				SHORE SHIP	
NO. WDS. - CL. OF SVC.	FD. OR COLL.	CASH NO.	CHARGE TO THE ACCOUNT OF	TIME FILED	

Send the following message, subject to the terms on back hereof, which are hereby agreed to

IT
(LIST ATTACHED)

BIRCHAS HISVAADUS HILULO 150 DEADHAZ PEILO UBIFERAT BEHAFOTZAS
 HATORAH CHINUCH UGEMACH

MENACHEM SCHNEPFRSON

המברק כפי שנשלח

לזכות

החתן התי' **יוסף הלוי** והכלה מרת **מושקא** שיחיו

גורביץ

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

י"ט סיון, ה'תשע"א



נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' **אלעזר הלוי** וזוגתו מרת **זיסל** שיחיו **גורביץ**

הרה"ת ר' **יצחק פנחס** וזוגתו מרת **נחמה דינה** שיחיו **וישצקי**

ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' **חיים בן-ציון** וזוגתו מרת **ציפא** שיחיו **וישצקי**

הרה"ת ר' **אליהו פרץ** וזוגתו מרת **רייזיל** שיחיו **זילברשטרום**